

Seksuaalse ahistamise korral tasub abi otsida

Mari-Liis Sepper, võrdõigusvolinik

Seksuaalne ahistamine on tõsine õiguste rikkumine, millele on soolise võrdõiguslikkuse seadus näinud ette mitmesugused õiguslikud tagajärjed. Näiteks kui ahistamine leiab aset töösuhetes, on tööandjal vastutus ning kohustus hoolitseda, et ahistamine lõpetataks ning et kannatanu ning teised töötajad oleksid sellise käitumise eest edaspidi kaitstud. Ahistajalt võib aga kohtu kaudu välja nõuda hüvitise tekitatud moraalse kahju eest.

Viimasel neljal aastal volinikule teatatud ahistamise juhtumite põhjal võib teha mõningaid järeldusi. Kindlasti ei saa aga nende pinnalt teha üldistusi laiemalt Eesti ühiskonnas levinud sarnaste õigusrikkumiste kohta, sest juhtumite arv on selleks liialt väike.

Esiteks, kus võib ahistamine aset leida. See võib juhtuda töökeskkonnas, kaupu või teenuseid pakkavas asutuses (nt restoranis, tervishoiuasutuses) või haridusasutuses. Ahistajaks saab olla nii inimese ülemus, tööandja äripartner, kolleeg või klient, aga ka kaaspatient või –õpilane.

Seksuaalne ahistamine kui tegu on teatud viisil käitumine, näiteks füüsilised puudutused, teatud sisuga kirjad või ütlused. Oluline on see, et teguviis on selle adressaadile soovimatu ning käitumisel on seksuaalne sisu. Voliniku praktikas on loetud seksuaalseks ahistamiseks ka seda, kui kolleeg teeb ettepaneku koos vaba aega viita ning ei lepi eitava vastusega. Viimaste aastate praktikas joonistuvadki välja juhtumid, kus mees otsib oma naiskolleegide seast kaaslast või intiimpartnerit ega lepi eitava vastusega. Seesugune keeldumine võib saada põhjuseks, et mees hakkab naist järjepidevalt kiusama ja ahistama ning see võib kesta aastaid. Kahjuks on selliseid juhtumeid mitmeid, kus ahistamine on kestnud aastaid ning naine ei ole abi saanud oma tööandjalt.

Üks aspekt, millest peab ahistamise kontekstis kindlasti rääkima, on ahistamise mõju kannatanule ning kannatanu võimalik reaktsioon. Tihti ei suuda kannatanu uskuda, et midagi sellist juhtub just temaga. Ta tunneb end alandatu ja häirituna, tal tekib stress ahistajaga kokkupuutumisest, vahel ka üldse tööl käimisest. Samuti mõtlevad naised vahel seda, kas nad ehk peaksidki sellist käitumist taluma, sest see on osa kultuurist. Seesugust käitumist on peetud ju normaalseks ja tavapäraseks. Enamjaolt soovivad naised ebameeldivat olukorda unustada, mis teeb aga keerulisemaks abi otsimise. Kui aga olukorrale ei reageerita, siis pole ka loota, et ahistaja teole järgneks ühiskonnas reaktsioon, mis annaks mõista, et käitunud on valesti.

Seetõttu on oluline märgata seksuaalset ahistamist – ka siis, kui see juhtub kaastöötaja või sõbraga – ning pakkuda kannatanule abi. Samuti tasub küsida nõu võrdõigusvoliniku kantseleist, et kaaluda, milline õiguste kaitsmise viis on konkreetsel juhul sobivaim.